

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

Materiál předkládaný pro informaci členů vlády ČR reaguje na úkol uložený ministroví školství, mládeže a tělovýchovy k realizaci ve spolupráci s ministryní pro vědu, výzkum a inovace. Daný úkol byl zařazen v rámci plánu nelegislativních úkolů vlády ČR na 1. pol. roku 2023, přičemž termín jeho splnění byl dle požadavku MŠMT posunut na prosinec 2023. Po projednání materiálu poradou vedení MŠMT byl materiál předložen ke stanovisku Radě pro výzkum vývoj a inovace a návazně je předkládán pro informaci členům vlády.

V souladu se zadáním se předkládaný materiál věnuje problematice podpory excelence ve výzkumu, vývoji a inovacích (dále jen „VaVal“) na vybraných vysokých školách a na pracovištích Akademie věd ČR (dále jen „AV ČR“) za využití zdrojů institucionální podpory. S ohledem na oblast podpory vysokých škol, ale i výzkumných organizací z dalších segmentů, zahrnuje materiál i otázky podpory excelence ve VaVal za využití dalších zdrojů včetně prostředků účelové podpory. Nástroje účelové podpory přitom budou sloužit jako navazující na již existující možnosti podpory institucionální, která by měla plnit roli stabilizačního rámce, který zaručuje dlouhodobý rozvoj výzkumných organizací za předpokladu kvalitního hodnocení jejich výkonnosti. Z tohoto pohledu je dle předkládaného materiálu žádoucí, aby institucionální podpora byla doplněna nástroji podpory účelové, avšak nebyla jimi z větší míry nahrazena. Záměrem materiálu je tedy přistupovat k problematice podpory excelence ve VaVal komplexně a postihnout širokou možnou škálu legislativních nástrojů financování VaVal z veřejných prostředků ČR.

Hlavním cílem koncepce je v širším smyslu zvýšení konkurenceschopnosti a inovačně založeného hospodářského růstu ČR. Zároveň má koncepce a její implementace zřejmý formativní vliv na samotný systém VaVal, včetně provazby do oblasti vzdělávání nejen v doktorských studijních programech. Koncepce má zároveň ambici nastavit logickou časovou souslednost, která umožňuje škálovat náběh jednotlivých nástrojů, a to jak nových, tak v případě revidování i stávajících. Cílem je tedy rozvaha nad nástroji v období krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém.

V krátkodobém horizontu let 2024 a 2025 je prioritním cílem stabilizace či posílení rozpočtového zabezpečení existujících nástrojů či změna jejich metodického ukotvení (zejména DKRVO, ERC CZ, velké výzkumné infrastruktury a EXPRO); zároveň dojde k vytvoření a spuštění nástrojů nových – program EXCELLENCE a Akademie budoucnosti.

Ve střednědobém horizontu 2026–2028 je hlavním cílem plná implementace revidovaného pojetí hodnocení výzkumných organizací a na něj napojený inovovaný koncept poskytování DKRVO. V tomto období budou již plně implementovány nové nástroje podpory excelence. Paralelně dojde k plné implementaci upravené metodiky hodnocení pro velké výzkumné infrastruktury. Budou též aktivně vyhodnocovány strategie výzkumných organizací zejména ve vztahu k interním nástrojům podpory excelence, strategie řízení výzkumu a projektové podpory. Klíčovým úkolem bude příprava nástrojů nahrazující potenciální redukci operačních programů či NPO, a to zejména ve vztahu k možným investicím do přístrojového vybavení a klastrování výzkumného zázemí a infrastruktury.

V dlouhodobé perspektivě 2028+ se předpokládá již plné etablování vnitřních strategií výzkumných organizací skrze procesy M2017+ a adekvátně posílené DKRVO. K tomu paralelně a návazně na to vyhodnocované nástroje na úrovni systému VaVal (program EXCELLENCE, Akademie budoucnosti, ERC CZ, velké výzkumné infrastruktury a EXPRO).

Materiál se netýká postavení fyzických osob. Materiál nemá dopad na rovnost žen a mužů.